

	Akademia Sztuki w Szczecinie	
	Wydział	Wokalny
	kierunek:	Wokalistyka
	specjalność:	Śpiew solowy
	poziom:	Studia I stopnia (licencjackie)
	forma:	Stacjonarne
	profil:	Ogólnoakademicki

SYLABUS

A. Informacje ogólne					
nazwa przedmiotu	Historia muzyki z literaturą muzyczną	kod przedmiotu (z planu studiów)	SM.W.I.B2	przynależność do bloku	Blok podstawowy
prowadzący	dr Artur Cieślak			e-mail	artur.cieslak@akademiasztuki.eu
rok	I	semestr	1 - 4	punkty ECTS	4
typ przedmiotu	obowiązkowy/obieralny			język wykładowy	polski
liczba godzin	wykłady	30+30+30+30			
	ćwiczenia			suma	120
	warsztaty				
	E-learning				

B. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji

Podstawowe wiadomości z zakresu historii muzyki od średniowiecza do współczesności. Podstawowe wiadomości z zakresu historii powszechnej oraz historii Polski.

C. Informacje dotyczące celów przedmiotu

C1- Przedstawienie chronologii faktów, twórców i ich dzieł, okresów i epok w historii muzyki.
C2- Poznanie przez studentów charakterystycznych cech właściwych muzyce różnych epok.
C3- Wykształcenie umiejętności rozpoznawania i odróżniania przez studentów najważniejszych zjawisk w historii muzyki.

D. Efekty uczenia się dla przedmiotu (EK)

(opis osiągnięć studenta po ukończeniu przedmiotu)

Efekty kierunkowe

Efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji wg. Rozporządzenia MNiSW

WIEDZA: absolwent zna i rozumie

w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, dzieła i style muzyczne,

WOK1_WG01

P6S_WG

tendencje, pojęcia stanowiące podstawową wiedzę z zakresu historii sztuki muzycznej, niezbędne w prawidłowym rozwoju i pracy muzyka-wokalisty		
podstawowe linie rozwojowe w historii muzyki, w tym najważniejsze tendencje w historii wokalistyki, reprezentatywne dzieła wybitnych twórców należących do tej dziedziny	WOK1_WG03	P6S_WG
style w sztuce muzycznej i związane z nimi tradycje twórcze i odtwórcze, z uwzględnieniem faktów dotyczących wokalne praktyki wykonawczej w poszczególnych epokach historycznych	WOK1_WK04	P6S_WK
tendencje rozwojowe z zakresu sztuki muzycznej i wokalistyki w zakresie specyfiki stylistycznej poszczególnych epok historycznych	WOK1_WK05	P6S_WK
powiązania i zależności między teoretycznymi i praktycznymi elementami programu studiów wykorzystując wiedzę z fonetyk języków obcych, historii muzyki, zasad muzyki, podstaw gry aktorskiej, fizjologii narządu głosu, dykcji i recytacji	WOK1_WK07	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi		
wykorzystując znajomość powszechnych prawidłowości i tendencji w ewolucji historii muzyki, formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z wokalistyką	WOK1_UW02	P6S_UW
wykorzystując znajomość specyfiki języka muzycznego, systemów dźwiękowych i rozwiązań fakturalnych na przestrzeni dziejów, biegle słuchowo rozpoznawać materiał muzyczny, zapamiętywać go i operować nim	WOK1_UW04	P6S_UW
przygotowywać typowe prace pisemne i wystąpienia ustne, dotyczące szczegółowych zagadnień historycznych związanych z kierunkiem wokalistyka, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i różnych źródeł	WOK1_UK04	P6S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów do		
krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu nowożytnej historii muzyki	WOK1_KK01	P6S_KK

D1. Treści programowe/ Przedmiot może być realizowany zdalnie

wykład			ćwiczenia		
semestr I					
typ	temat	liczbagodz	typ	temat	Liczba godz
Wk	Chorał gregoriański – geneza, etapy rozwoju, cechy. Organum – rodzaje, cechy, etapy rozwoju. Muzyka religijna epoki Ars Antiqua i Ars Nova. Średniowieczna monodia świecka. Twórczość świecka Guillaume’a de Machaut oraz włoskie Trecento.	30	Ćws		

	Szkoła burgundzka. Twórczość Mikołaja z Radomia. Renesansowe szkoły flamandzkie. Renesansowa szkoła rzymska i wenecka. Renesansowa świecka muzyka włoska. Renesansowa świecka muzyka francuska. Renesansowa muzyka instrumentalna. Wybitni polscy twórcy okresu renesansu.				
semestr II					
typ	temat	liczba godz	typ	temat	Liczba godz
Wk	Opera barokowa we Włoszech. Opera barokowa we Francji i Anglii. Kantata włoska i niemiecka. Oratorium barokowe. Rozwój mszy i pasji w okresie baroku. Gatunki i formy muzyki instrumentalnej baroku: sonata, koncert, suita, wariacje, formy imitacyjne, kontynuacja instrumentalnych form renesansowych. Dzieła i twórcy polskiego baroku.	30	Ćws		
	semestr III				
typ	temat	Liczba godz.	typ	temat	Liczba godz.
Wk	Okres przedklasycy. Ch. W. Gluck i jego reforma opery. Twórczość klasyków wiedeńskich: symfonia, koncert instrumentalny, muzyka kameralna i solowa, muzyka wokalo-instrumentalna. Muzyka polskiego klasycyzmu. Liryka wokalna i instrumentalna okresu romantyzmu. Sonata i koncert w okresie romantyzmu. F. Chopin – życie i twórczość.				

	Symfonia i inne gatunki symfoniczne w muzyce XIX wieku.				
semestr IV					
typ	temat	Liczba godz.	typ	temat	Liczba godz.
Wk	Symfonia i inne gatunki symfoniczne w muzyce XIX wieku (cd). Opera włoska i francuska w XIX wieku. Opera niemiecka i Wagnerowski dramat muzyczny. Kierunki narodowe. Muzyka polska w okresie romantyzmu. Impresjonizm. Witalizm. Ekspresjonizm. Dodekafonia. Neoklasycyzm. Młoda Polska i twórczość K. Szymanowskiego. Muzyka światowa i polska po II wojnie światowej – charakterystyka ogólna (szczegółowa realizacja zagadnienia w ramach przedmiotu Seminarium/Propedeutyka muzyki współczesnej).				

D2. Powiązanie z badaniami naukowymi/artystycznymi

Temat zadania badawczego/nazwa projektu:

Analiza najważniejszych zjawisk z historii muzyki oraz literatury muzycznej w aspekcie wykonawczym.

Sposób zapewnienia udziału studentów w prowadzonych badaniach:

Poznanie literatury muzycznej oraz kontekstu historycznego repertuaru opracowywanego na zajęciach jest badaniem artystycznym, mającym na celu jak najlepsze wykonywanie utworów muzycznych w oparciu o wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zdobywane przez studenta w procesie kształcenia.

E1. Literatura obowiązkowa

Józef Chomiński, Krystyna Wilkowska-Chomińska, *Historia muzyki*, PWM Kraków 1989.

Małgorzata Kowalska, *ABC historii muzyki*, Musica Iagellonica Kraków 2001.

Danuta Gwizdalanka, *Historia muzyki, cz. 1-4*, PWM Kraków 2017.

E2. Literatura uzupełniająca

Tadeusz Zieliński, *Style, kierunki i twórcy muzyki XX wieku*, COMUK Warszawa 1981.
 Krzysztof Baculewski, *Polska twórczość kompozytorska 1945-1984*, PWM Kraków 1987.

F. Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

Warunki zaliczenia				Warunki egzaminu		
Semestr I i III: zaliczenie. Semestr II: zaliczenie z oceną. Forma zaliczenia: rozmowa lub test dotyczący najistotniejszych zdarzeń i procesów w muzyce średniowiecza i renesansu (semestr I), baroku (semestr II), klasycyzmu i romantyzmu (semestr III). Warunki zaliczenia: aktywność na zajęciach (10%), wykazanie się znajomością najistotniejszych zdarzeń i procesów w muzyce średniowiecza i renesansu (semestr I), baroku (semestr II), klasycyzmu i romantyzmu (semestr III) (90%).				Semestr IV: egzamin. Forma egzaminu: egzamin ustny lub test dotyczący najistotniejszych zdarzeń i procesów w muzyce od średniowiecza do II wojny światowej. Warunki zaliczenia: aktywność na zajęciach (10%), wykazanie się znajomością najistotniejszych zdarzeń i procesów w muzyce od średniowiecza do II wojny światowej (90%).		
Inne:						
ocena celująca	ocena bardzo dobra	ocena dobra plus	ocena dobra	ocena dostateczna plus	ocena dostateczna	ocena niedostateczna
Wybitne osiągnięcia bez najmniejszych błędów.	Bardzo dobre osiągnięcia – z dopuszczeniem jedynie drugorzędnych błędów.	Osiągnięcia powyżej średniego standardu – z pewnymi błędami	Osiągnięcia na wystarczającym poziomie, ale z zauważalnymi błędami.	Osiągnięcia zadowalające, ale ze znacznymi brakami.	Osiągnięcia spełniające minimalne kryteria.	Brak osiągnięć spełniających minimalne kryteria. Konieczność powtórzenia całości materiału.

G. Nakład pracy studenta

Forma aktywności	średnia liczba godzin
godziny kontaktowe z nauczycielem	30+30+30+30
przygotowanie do zajęć	
opracowanie materiału po zajęciach	5+5+5+5
konsultacje/ egzamin/sprawdzian/przegląd/przesłuchanie	5+5+5+5
przygotowanie do egzaminu/przeglądu/przesłuchania	10+10+10+10
suma godzin	50+50+50+50
liczba punktów ECTS	2+2+2+2

dr Artur Cieślak
 Podpis Autora treści sylabusu

.....
 Podpis Osób odpowiedzialnych dydaktycznie

dr hab. Joanna Tylkowska-Drożdż, prof. AS
Podpis Przewodniczącego Rady Programowej

....24.01.2023.....
Data sporządzenia sylabusa

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA SYLABUSA "KROK PO KROKU"

Tabela "Akademia Sztuki w Szczecinie"

Wydział - wpisać jaki

kierunek - wpisać jaki

specjalność - wpisać, jeśli jest określona, jeśli nie jest pozostawić puste miejsce

poziom - tu należy podać np. "studia I stopnia" i odpowiednio "II stopnia" (gdy chodzi o magisterskie) oraz "III stopnia" (doktoranckie) lub "studia podyplomowe"

forma - wpisać "stacjonarne" lub "niestacjonarne"

profil - wpisać "ogólnoakademicki" lub „praktyczny” np. wzornictwo

Tabela A. Informacje ogólne

nazwa przedmiotu - wpisać nazwę przedmiotu zgodnie z nazwą podaną w siatce na bieżący rok akademicki

prowadzący - podać stopień, imię i nazwisko prowadzącego przedmiot, którego dotyczy sylabus

e-mail - wpisać adres prowadzącego przedmiot

rok - wpisać rzymską cyfrę, odpowiednią dla roku, na którym prowadzone są zajęcia opisywane w sylabusie (jeśli np. zaczyna się w semestrze letnim II roku, a kończy w zimowym III roku należy wpisać "II/III"); jeśli przedmiot nie należy do bloku kierunkowego, a realizowany jest przez dwa semestry lub dłużej należy podać program całego przedmiotu w jednym sylabusie

semestr - podać arabską cyfrę odpowiadającą semestrowi lub semestrom (np. 1-4)

punkty ECTS - wpisać odpowiednią ilość zgodnie z przypisaną przedmiotowi w bieżącej siatce; jeśli sylabus opisuje dwa semestry, a każdy z nich ma np. 5 punktów ECTS należy wówczas napisać "5+5" i odpowiednio, jeśli semestrów więcej "5+5+n"

typ przedmiotu - zaznaczyć poprzez wykreślenie niewłaściwej odpowiedzi, czy przedmiot jest obowiązkowy, czy należy do "przedmiotów" wybieranych

język wykładowy - wpisać odpowiedni

liczba godzin - wpisać odpowiednią liczbę przy "wykładach"..., zgodnie z rozpisaniem dokonany w tabeli "D1. Treści programowe", suma musi być zgodna z podaną obok w rubryce "suma"; jeżeli przedmiot trwa dwa semestry, a ilość wykładów lub ćwiczeń jest taka sama lub różna w obu semestrach należy odpowiednio wpisać np. "4+4" lub np. "4+3"

suma - liczba godzin zgodna z liczbą podaną przy danym przedmiocie w bieżącej siatce bez konieczności rozbijania na poszczególne semestry

Tabela B. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji

Należy krótko opisać czym dany przedmiot powinien być poprzedzony np.: zdany egzaminem wstępnym, podczas którego badane są określone umiejętności, ukończonym przedmiotem podstawowym z zakresu...

Tabela C. Informacje dotyczące celów przedmiotu

Wypisać kilka celów numerując C1, C2, C3...

Tabela D. Efekty uczenia się dla przedmiotu (EK) (opis osiągnięć studenta po ukończeniu przedmiotu)

efekty powinny być "konkretne", a ich ilość (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) "wyważona" między 6 a 10-12 w sumie

wiedza - wypisać efekty kierunkowe na podstawie tabeli odniesień kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku (EKU), efekty uczenia się w dziedzinie sztuka należy wypisać na podstawie Rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, liczba efektów "wiedzy" jest większa, gdy przedmiot realizowany jest w formie wykładów; kolejność podawanych efektów powinna być adekwatna do kolejności ich nabywania przez studenta.

umiejętności - wypisać efekty uczenia się na podstawie tabeli odniesień kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku (EKU), efekty uczenia się w dziedzinie sztuka należy wypisać na podstawie Rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, liczba efektów "umiejętności" jest większa, gdy kurs realizowany jest w formie ćwiczeń; kolejność podawanych efektów powinna być adekwatna do kolejności ich nabywania przez studenta.

kompetencje społeczne - wypisać efekty uczenia się na podstawie tabeli odniesień kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku (EKU), efekty uczenia się w dziedzinie sztuka należy wypisać na podstawie Rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, kolejność podawanych efektów powinna być adekwatna do kolejności ich nabywania przez studenta.

Tabela D1. Treści Programowe

wykład - wypisać wszystkie tematy wykładów w kolejności realizowania opatrując każdy z nich (w rubryce "typ") symbolem odpowiadającym typowi wykładu (wyjaśnienie w "informacjach dodatkowych" poniżej instrukcji "krok po kroku") oraz w rubryce "ilość godzin" należy podać ilość właściwą realizacji danego tematu; w wypadku przedmiotu dwu- i więcej semestrowego wskazane jest oddzielenie tematów dla poszczególnych semestrów

ćwiczenia - wypisać wszystkie tematy ćwiczeń w kolejności realizowania opatrując każde z nich w rubryce "typ" symbolem odpowiadającym typowi ćwiczeń (wyjaśnienie w "informacjach dodatkowych" poniżej instrukcji "krok po kroku") oraz w rubryce "ilość godzin" należy podać ilość

właściwą realizacji danego tematu; w wypadku przedmiotu dwu- i więcej semestrowego wskazane jest oddzielenie tematów dla poszczególnych semestrów

warsztaty i E-learning - jak wyżej; "typ" nie jest zdefiniowany z uwagi na sporadyczność prowadzenia

Tabela D2. Powiązanie z badaniami naukowymi/artystycznymi

Należy podać temat zadania badawczego lub nazwę prowadzonego projektu artystycznego oraz wyjaśnić w jaki sposób studenci mogą w powyższych działaniach uczestniczyć (szczególnie w wypadku studiów drugiego stopnia). Studentom studiów pierwszego stopnia należy zapewnić co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów).

Tabela E1. Literatura obowiązkowa

Należy wypisać opatrując kolejnymi numerami ilość niezbędnych pozycji w hierarchii ważności (jeśli to możliwe) mając na uwadze fakt, iż czas czytania lektur przez studenta brany jest pod uwagę w przypisywaniu danemu przedmiotowi punktów ECTS (25-30 godzin = 1 pkt ECTS). "Literatura" może mieć różny charakter i w różny sposób może być studiowana.

Tabela E2. Literatura uzupełniająca

Należy wpisać inne wartościowe dla przedmiotu pozycje. Ilość nie jest ograniczona czasem studiowania jak w wypadku E1.

Tabela F. Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

warunki zaliczenia - należy wpisać co brane jest pod uwagę podczas zaliczenia (przykład z przedmiotów projektowych: *p - projekt semestralny (50% oceny końcowej), aktywność w semestrze (10% oceny końcowej), postępy w procesie kształcenia (10%), uczestnictwo w cząstkowych przeglądach na ocenę (10%), autoprezentacja (20%)*); czy zaliczenie jest na ocenę czy bez oceny; jeśli przedmiot trwa kilka semestrów, jaka jest zasada zaliczania kolejnych; jeśli przedmiot kończy się egzaminem wymagania zaliczenia mogą się różnić od w/w

warunki egzaminu - należy wpisać wymagania jakie musi spełnić student, by, móc przystąpić do egzaminu, np. wykazać się aktywnością na zajęciach (nie używać słowa "obecność"!!!), zaliczeniem ćwiczeń z modułu itp.

inne - dodatkowe uwagi dotyczące formy i warunków zaliczenia

oceny ... - można szczegółowo opisać zasady różnicowania wysokości ocen, można przyjąć ogólną zasadę jak w "skali ocen i kryteriach" w "informacjach dodatkowych" poniżej instrukcji "krok po kroku".

Tabela G. Nakład pracy studenta

średnia liczba godzin - należy wpisać odpowiednio ilość godzin, jakie student musi poświęcić by zrealizować:

godziny kontaktowe z nauczycielem - wpisujemy ilość godzin jaka jest przypisana przedmiotowi w bieżącej siatce; jeśli kurs trwa dwa semestry podać ilość w postaci sumy godzin poszczególnych semestrów np. "60+60" (semestr zimowy i letni)

przygotowanie do zajęć - szacunkowa ilość godzin poświęcona przez studenta np. na opracowanie materiału do zajęć, przygotowanie warsztatu, przeczytanie lektury itp. w postaci jw ("n + n" jeśli dwa semestry)

opracowanie materiału po zajęciach - ilość godzin poświęcona przez studenta np. na utrwalenie materiału po zajęciach, poprawienie błędów, opracowanie koncepcji po korekcie itp. w postaci jw.

konsultacje/egzamin... - to dodatkowe godziny kontaktowe angażujące studenta w sesji lub w tygodniu poza zajęciami; wypisać jw.

przygotowanie do egzaminu... - szacunkowa ilość godzin, jaką student potrzebuje do przygotowania się do egzaminu lub wykonania prezentacji projektu lub innego utworu artystycznego; sposób podania jw.

suma godzin - zsumowane kolumny w postaci sumy semestrów (jeśli co najmniej są dwa) np. "138 + 138"

liczba punktów ECTS – wpisać odpowiednią ilość zgodnie z przypisaną przedmiotowi w bieżącej siatce; jeśli sylabus opisuje dwa semestry, a każdy z nich ma np. 5 punktów ECTS należy wówczas napisać "5+5" i odpowiednio, jeśli semestrów więcej "5+5+n"

podpis autora treści sylabusa - podpisuje autor treści

podpis osób odpowiedzialnych dydaktycznie - podpis osoby prowadzącej przedmiot (zwykle to jednocześnie autor treści sylabusa) lub/i opiekuna merytorycznego przedmiotu (jeśli zajęcia prowadzi asystent)

data sporządzenia sylabusa - wypełnić

INFORMACJE DODATKOWE

Zalecenia edytorskie:

- Proszę uzupełniać sylabus w programie Microsoft Word według następujących kryteriów:
 - krój pisma: Calibri
 - stopień pisma: 11 pkt
 - barwa litery: czarny
 - tekst wyjustowany
- Proszę nie zmieniać układu strony; wpisując treść w tabele proszę nie zmieniać ich szerokości.

- Zalecana **IŁOŚĆ EFEKTÓW** dla **SYLABUSA** (WIEDZA + UMIEJĘTNOŚCI + KOMPETENCJE) – od 6 do 10-12
- Podczas definiowania efektów przedmiotu należy stosować czasowniki opisujące czynności (działania) gdyż tylko takie formułowanie ułatwi prawidłowe wyznaczanie form i metod prowadzenia zajęć aby założone efekty możliwe były do osiągnięcia (efekty muszą być "mieralne"). Taki sposób zapisu również staje się czytelną informacją dla studentów w kwestii wymagań uwzględnianych przy ocenie.

Przykładowe zwroty czasownikowe użyteczne w definiowaniu efektów uczenia się (wg zaktualizowanej taksonomii Bloom'a) – zestawy czasowników dostępne w Internecie:

Definicja	Zwroty czasownikowe dla danego poziomu
WIEDZA	
1. ZAPAMIĘTYWANIE – umiejętność przywoływania informacji	definiować, duplikować, wymieniać, powtarzać, przywoływać, kopiować, odtwarzać, reprodukować, listować
2. ROZUMIENIE – umiejętność interpretowania idei i koncepcji	klasyfikować, opisywać, dyskutować, wyjaśniać, zlokalizować, wybierać, raportować, rozpoznawać, tłumaczyć, parafrazować
3. STOSOWANIE - umiejętność wykorzystania nabytych informacji w nowy sposób	wybierać, demonstrować, przedstawiać, stosować, interpretować, operować, planować, schematyzować, organizować, produkować, rozwiązywać, używać, zapisywać
4. ANALIZOWANIE – umiejętność rozróżniania poszczególnych składowych informacji	oceniać, oszacować, analizować, krytykować, ułożyć, testować, rozpoznać, rozdzielać, podkreślać, oddzielać, egzaminować, kwestionować, testować
5. OCENIANIE – umiejętność tworzenia sądów i wydawania opinii	szacować, oceniać, bronić, osądzać, argumentować, wybierać, wspierać, wartościować, podważać, oceniać, klasyfikować
6. TWORZENIE – umiejętność tworzenia nowych idei i produktów	konstruować, tworzyć, projektować, pisać, rozwijać, formułować, montować, składać, powiązywać
UMIEJĘTNOŚCI	
1. POSTRZEGANIE – umiejętność używania zmysłów	wybierać, opisywać, wyczuwać, odróżniać, rozróżniać, rozpoznawać, identyfikować, wyodrębniać, powiązywać
2. PRZYGOTOWANIE – gotowość do działania	rozpoczynać, prezentować, wystawiać, wyświetlać, wyjaśniać, przedstawiać, postępować, kontynuować, reagować, podawać, określać, wyrażać, udzielać, proponować
3. ODTWARZANIE – umiejętność do naśladowania	kopiować, naśladować, śledzić, reagować, odtwarzać, odpowiadać

4. WYKONYWANIE – umiejętność mechanicznego wykonywania zadań	składać, zbierać, gromadzić, skalować, konstruować, rozmontowywać, rozłączyć, wyświetlać, spinać, zamykać, naprawiać, rozdrabniać, rozgrzać, zszywać, zarysować
5. BIEGŁOŚĆ W SYTUACJACH TYPOWYCH – umiejętność skoordynowanej, pewnej reakcji w znanych sytuacjach	składać, montować, budować, skalować, rozmontowywać, rozbierać, spinać, zamykać, naprawiać, rozdrabniać, rozgrzać, zszywać, zarysować
6. DZIAŁANIE W SYTUACJACH NIETYPOWYCH – umiejętność dostosowywania kompetencji do nowych sytuacji	adoptować, odmieniać, zmieniać, przekładać, reorganizować, rewidować, urozmaicać
7. TWORZENIE NOWYCH WZORCÓW – umiejętność kreatywnego tworzenia rozwiązań odpowiednich do nowo zaistniałej sytuacji	układać, budować, kombinować, komponować, konstruować, tworzyć, projektować, inicjować, zapoczątkować, produkować, wynajdywać, wymyślać
POSTAWY	
1. OTRZYMANIE – gotowość do słuchania	pytać, wybierać, opisywać, śledzić, dawać, utrzymywać, identyfikować, umiejscawiać, nazywać, wybierać, wznosić, wstawiać
2. ODPOWIADANIE – umiejętność reagowania	odpowiadać, asystować, pomagać, stosować się, spełniać, dopasowywać, dostosować, dyskutować, pomagać, etykietować, oznaczać, wykonywać, praktykować, prezentować, czytać, wygłaszać, raportować, wybierać, mówić, pisać
3. WARTOŚCIOWANIE – umiejętność oceny zjawisk i zachowań	kompletować, demonstrować, rozróżniać, wyjaśniać, podążać, formułować, inicjować, sprowadzać, łączyć, uzasadniać, proponować, czytać, raportować, wybierać, dzielić się, studiować, pracować
4. ORGANIZOWANIE – umiejętność tworzenia spójnego systemu opartego na priorytetach, niwelującego niezgodności	przestrzegać, zmieniać, aranżować, zbierać, wiązać, porównywać, kompletować, bronić, wyjaśniać, formułować, uogólniać, identyfikować, integrować, modyfikować, porządkować, organizować, przygotowywać, powiązywać, syntezować, łączyć
5. CHARAKTERYZOWANIE – nabycie stałych charakterystycznych cech zachowania stałych cech personalnych, socjologicznych, emocjonalnych	działać, rozróżniać, faworyzować, wpływać, słuchać, modyfikować, przedstawiać, wykonywać, spełniać, praktykować, proponować, kwalifikować, upoważniać, kwestionować, rewidować, zaspokajać, rozwiązywać, weryfikować

Skala ocen i kryteria (skala ocen pozwala na różnicowanie ocen biorąc pod uwagę indywidualny postęp studenta oraz jego osiągnięcia na tle grupy; szczegółowe kryteria oceny określa prowadzący)

- **celująca** - wybitne osiągnięcia bez najmniejszych błędów
- **bardzo dobra (bdb)** - bardzo dobre osiągnięcia - z dopuszczeniem jedynie drugorzędnych błędów
- **dobra plus (db+)** - praca powyżej średniego standardu - z pewnymi błędami
- **dobra (db)** - generalnie solidna praca z zauważalnymi błędami

- **dostateczna plus (dst+)** – praca zadowalająca, ale ze znaczącymi brakami
- **dostateczna (dst)** - praca spełnia minimalne kryteria
- **niedostateczna (ndst)** - praca nie spełnia minimalnych kryteriów - student musi powtórzyć całość materiału

Liczenie punktów ECTS:

1 punkt ECTS = 25/30 godz. pracy studenta

Przykład:

ilość godzin przedmiotu w semestrze (wg programu studiów) – 60 (bezpośredni kontakt z wykładowcą)

ilość ECTS (wg programu studiów) – 4

rozliczenie: $4 \text{ ECTS} \times 30 \text{ godz.} = 120 \text{ godz.}$ pracy studenta w semestrze

$120 - 60 = 60 \text{ godz.}$ samodzielnej pracy studenta (kwerendy biblioteczne, indywidualne ćwiczenia na instrumencie, zbieranie materiałów do projektu, przygotowanie do egzaminu, badania w modelu, itp.)